

زنگنه احتمال گرانی بنزین را تکذیب نکرد

وزیر نفت با بیان اینکه افزایش قیمت بنزین در بودجه سال ۹۷ دیده شده است، گفت: «زمان و چگونگی افزایش قیمت بنزین هنوز مشخص نیست، البته بحث مبلغ قیمت بنزین هنوز باز است و این تصمیم در مجلس جای بحث دارد. چند روزی است رسانه‌های حامی دولت از برنامه دولت برای گرانی حامل‌های انرژی خبر می‌دهند.»

احتمال افزایش ۱۵ درصدی قیمت مسکن

محمد مهدی مافی، کارشناس اقتصاد مسکن: افزایش ۱۵ درصدی قیمت دلار ابتدا تاثیر خود را روی بازارهای نقدشونده چون طلا می‌گذارد و با فاصله زمانی باعث همین مقدار رشد در بخش مسکن خواهد شد. پیش‌بینی می‌کنم افزایش قیمت دلار از ۳۶۰۰ به ۴۲۰۰ تومان که حدود ۱۵ درصد است، در سال آینده اثر خود را روی قیمت مسکن بگذارد.

معاون وزیر کار و رفاه اجتماعی در گفت‌وگو با «فرهنگستان»:

درباره حذف یارانه بگیران سازوکاری نداریم، مجلس پیشنهاد دهد

سراغ احمد میدری، معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی رتقیم که به نوعی مسئول مستقیم حذف یارانه نقدی در وزارت کار به شمار می‌رود. اما میدری هم چیز زیادی در این زمینه نمی‌داندست

و بیشتر توپ را به زمین نمایندگان مجلس انداخت. معاون ریعیی تا کید داشت که شیوه حذف یارانه‌ها به مجلس سپرده شده و دولت منتظر است مجلس نظر ش را در این زمینه اعلام کند

داستان حذف یارانه ثروتمندان و اختصاص آن به نیازمندان، با وجود گذشت چهار سال و اندی از فعالیت دولت حسن روحانی همچنان ادامه دارد. دولت‌مردان یازدهم که از بدو آغاز به کار خود، از پرداخت یارانه نقدی به مردم انتقاد می‌کردند و معتقد بودند باید شیوه کار هدفمندی هر چه سریع‌تر تغییر کند تاکنون نتوانسته‌اند اقدام عاجلی در این باره انجام دهند. تیم اقتصادی دولت‌های یازدهم و دوازدهم از ابتدا معتقد بودند یارانه نقدی حتما باید به نیازمندان اختصاص پیدا کند و غیرنیازمندان نباید از یارانه نقدی برخوردار شوند، اگر چه در ۱۵۰۰ روز اخیر بارها این ادبیات را به کار برده‌اند، اما امروز بعد از گذشت این مدت، کماکان ۷۵ میلیون ایرانی از دولت یارانه نقدی دریافت می‌کنند!

البته در این میان مجلس هم با دولت هماهنگ بود و نظر دولت را در این باره کاملاً قبول داشت و هر سال نیز تقریباً قانون بودجه را طوری تنظیم می‌کرد که دست دولت برای حذف یارانه ثروتمندان باز باشد. به‌عنوان مثال در سال‌های گذشته مجلسی‌ها دولت را مکلف کردند یارانه نقدی حدود ۱۰ تا ۲۰ میلیون ایرانی غیرنیازمند را قطع کند، اما حسن روحانی و یارانش هر سال به یک پهانه از حذف یارانه ثروتمندان سر باز زدند؛ یک بار پای انتخابات دهم مجلس شورای اسلامی وسط کشیده شد و یک بار هم بحث انتخابات ریاست جمهوری یازدهم، یک بار دیگر نیز گفته شد فعلاً امکان شناسایی وجود نداد و بانک اطلاعاتی به‌زودی تکمیل می‌شود.

مشاهده سال‌های اخیر به وضوح نشان می‌دهد روحانی و یارانش کماکان علاقه‌ای برای تغییر در شیوه یارانه نقدی ندارند، چرا که به خوبی می‌دانند با حذف یارانه نقدی در میان بخشی از جامعه کمی از مقبولیت خود را از دست خواهند داد. چند باری هم که وزارت رفاه خودش اقدام به حذف یارانه نقدی برخی افراد کرده بود که دور از کار کارشناسی، یارانه کسانی حذف شد که مستحق دریافت یارانه بودند. به‌عنوان مثال در موارد قبلی که در ماه‌های گذشته اتفاق افتاد، یارانه کسانی که کارگر یا نیازمندان داده بودند و کسانی که ولی اعضای هیات‌مدیره بانک‌ها و بیمه‌ها و همچنین پزشکان یارانه می‌گرفتند. در نهایت هم در آستانه انتخابات ریاست جمهوری سامانه‌ای طراحی شد تا کسانی که یارانه‌شان به‌اشتباه حذف شده دوباره بتوانند یارانه نقدی بگیرند. اما جالب اینجاست که دولت یازدهم یک بار حول و حوش سال ۹۳ نیز از مردم خواسته بود به طور داوطلبانه از دریافت یارانه انصراف دهند، ولی این طرح دولت هم بی‌ثمر بود و اکثر یارانه‌گیران

تحلیل

اسغر بالسنی مدرس دانشگاه

منطق اقتصادی افزایش نرخ دلار چیست؟ چه کسانی از این افزایش نفع می‌برند و بازندگان این افزایش نرخ ارز چه کسانی هستند؟ نگاه برنامه‌ریزان اقتصادی دولت و به‌ویژه تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران متاثر از آموزه‌های نئوکلاسیکی و نحله‌های نزدیک به آن این است که برای نجات اقتصاد ایران از بی‌تعدالی‌هایی مانند کسری بازرگانی بدون نفت نرخ ارز باید به میزان تفاوت تورم داخلی و خارجی افزایش یابد تا از این طریق صادرات افزایش یابد و واردات کنترل شود. این استدلال به غایت بی‌پایه که متاسفانه اساس منطق بسیاری از تصمیم‌گیری‌های کلان اقتصادی است در شرایطی مطرح می‌شود که حساسیت بسیار زیادی در کشور به تغییرات نرخ ارز وجود دارد و با تغییر در این متغیر کلیدی با یک وقفه زمانی نرخ‌های کلیدی دیگر نیز دچار بی‌تعدالی می‌شوند که به تجربه ثابت شده

بی‌نظمی ناشی از این تصمیم‌گیری‌ها به شدت به رانتهی شدن فضای اقتصادی کمک می‌کند. تجربه تاریخی در اقتصاد ایران نشان داده فعالان حوزه بازرگانی با اثرگذاری بر سیاستگذاران پولی و مالی میل خود جهت جبران عقب‌ماندگی بازرگانی را با فشار جهت افزایش نرخ ارز و به تبع آن بهبود نرخ واقعی ارز را به نمایش گذاشته‌اند، غافل از اینکه هرگونه تغییر در نرخ ارز واجد اثرات مختلف و بعضاً جبران‌ناپذیری است که به‌شدت باید از آن مراقبت کرد. همین امر هوشیاری مسئولان و تصمیم‌گیران حوزه کلان اقتصادی را به‌ویژه بانک مرکزی را می‌طلبد. واقعیت این است که در فضای عمومی رسانه‌ای و بعضاً کارشناسی کشور دامن این گزاره به افکار عمومی پمپاژ می‌شود که برای رشد صادرات غیرنفتی لازم است همواره نرخ رسمی ارز به میزان مابه‌التفاوت تورم داخلی و خارجی تعدیل شود و چون همواره نرخ تورم در اقتصاد ایران به مراتب بالاتر از نرخ تورم جهانی بوده، پس لازم است نرخ ارز دائماً به میزان مابه‌التفاوت یادشده افزایش یابد تا صادرات غیرنفتی کشور رونق بگیرد!

برندگان و بازندگان نوسانات نرخ ارز چه کسانی هستند

فارغ از اینکه مطالعات گسترده میدانی نشان داده که تعدیل نرخ ارز با هدف رشد تجارت خارجی هیچ‌گاه صادرات غیرنفتی کشور را به سرمنزل مقصود نرسانده، واقعیت‌ها گواه این مطلب است که عوارض جانبی سیاست خیلی سریع‌تر از رشد تجارت خارجی آثار خود را بر اقتصاد تحمیل کرده است. مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس با عنوان «اواکای تاثیرپذیری صادرات صنعتی از نرخ ارز» که اخیراً انجام شده، نشان می‌دهد صادرات صنعتی کشور از تغییرات نرخ ارز از حساسیت پایین و تقریباً ناچیزی برخوردار است (بی‌کشتش یا کشتش پذیری اندک) و با توجه به برآورد مقادیر کشتش نرخ ارز صادرات صنعتی در قالب تخمین‌های صورت گرفته می‌توان به این گزاره بساطمینان بالایی رسید که در خوش‌بینانه‌ترین وضعیت به ازای هر یک درصد افزایش نرخ ارز صادرات صنعتی کشور حدود ۰/۱۳ درصد افزایش می‌یابد. با وجود این حجم از واقعیات و مطالعات بسیار زیاد آکادمیک اینکه چرا موضوع افزایش نرخ ارز به‌سرعت جای خود را در میان سیاستگذاران باز می‌کند، محل تامل جدی است. اشاره به این مساله که تغییر نرخ ارز با توجه به

آثار قطعی در حوزه‌هایی مانند اثرگذاری بر واردات، اثر نرخ ارز بر تولید، اثر نرخ ارز بر قیمت تمام‌شده، نرخ ارز و تورم و اثر نرخ ارز بر صادرات باید در قالب یک سیاست کلان و هوشمندانه‌پیکبری شود، وظایف بانک مرکزی را بیش از پیش سنگین می‌کند تا مبادا تحت تاثیر جریان‌های نامولد در اقتصاد ایران و ابزارهای رسانه‌ای قدرتمندی که وظیفه شکل‌دهی بر افکار عمومی را برعهده دارند، اقدام به اتخاذ سیاست‌های آری کنند. این که تصور شود تغییر نرخ ارز بی‌هزینه است و می‌توان صرفاً با یک تغییر قیمتی انقلابی در حوزه صادرات غیرنفتی ایجاد کرد، گزاره بسیار خطرناکی است که تایید تجربی اندکی نیز برای آن مشاهده می‌شود. اقتصاد ایران بارها از این سوخاخ گزیده شده و انتظار می‌رود این بار با هوشیاری کامل اقدام به سیاستگذاری نرخ ارز کرد. بی‌تفاوتی نسبی دولت به کنترل افزایش شدید نرخ ارز در روزهای اخیر این گزاره را به ادهان متبادری می‌سازد که دولت صرفاً نظاره گر بازار ارز است تا شاید از این نمد کلاهی برای کسری بودجه احتمالی خود بدوزد، غافل از اینکه همین افزایش نرخ در یک بازه زمانی کوتاه‌مدت گریبان خوددولت را به‌عنوان بزرگ‌ترین مصرف‌کننده بازار خواهد گرفت.

این ۳۱ نفر در تمام بانک‌ها دست انداخته‌اند

خجسته، رئیس هیات تحقیق و تفحص از بنیاد شهید گفت: «افرادی که بانک دی را غارت کردند در بانک سرمایه هم اختلاس کرده‌اند؛ این ۳۱ نفر در تمام بانک‌ها دست انداخته‌اند. یکی از مبالغ اختلاس در بانک سرمایه ۱۱۰ میلیارد بوده که به اسم یک شرکت، زمینی را که ارزش آن ۱۰۰ میلیارد بود به‌عنوان وثیقه، سندسازی کردند و روی آن ۱۱۰۰ میلیارد وام گرفتند.»

ایرادات رئیس اتاق بازرگانی تهران به لایحه بودجه ۹۷

مسعود خوانساری دیروز در نشست هیات نمایندگان اتاق تهران درباره ایرادات بودجه ۹۷ گفت: «غیرواقعی بودن بودجه نخستین اشکال وارده به لایحه بودجه سال ۹۷ است. بودجه پیش‌بینی شده به جای آنکه نسبت به عملکرد بودجه سال قبل باشد به نسبت بودجه مصوب سال قبل پیش‌بینی شده است.» وی افزود: «افزایش فشار مالیاتی در بودجه سال ۹۷ در مقایسه با سال ۹۶ و عدم ارائه راهکار برای نظام بانکی در لایحه بودجه سال ۹۷ از دیگر موارد نقص جدی بودجه ۹۷ است. واضح است که بودجه سال ۹۷ هم با کسری مواجه خواهد شد که در این باره با استقراض یا کم کردن بودجه عمرانی، این کسری را جبران خواهند کرد.» وی ادامه داد: «بودجه عمرانی در لایحه بودجه سال ۹۷ کاهش یافته و این در حالی است که در ۱۹ سال گذشته بودجه جاری هر سال ۹۷ درصد و بودجه عمرانی هر سال ۶۹ درصد پرداخت شده است.» خوانساری افزود: «قیمت ارز در لایحه بودجه سال آینده ۳۵۰۰ تومان دیده شده است، هم‌اکنون قیمت ارز در بازار آزاد حدود چهار هزار و ۲۰۰ تومان است و اگر قرار است به سمت ارز تک‌نرخ حرکت کنیم، ۷۰۰ تومان اختلاف، نشان چیست؟» وی گفت: «در افزایش عوارض خروج از کشور نیز نوعی بدسلیقگی اعمال شده است. اینکه عوارض خارج از کشور برای بار اول ۲۲۰ هزار تومان، بار دوم ۳۳۰ هزار تومان و بار سوم ۴۴۰ هزار تومان پیش‌بینی شده است نشانه خوبی برای فعالان اقتصادی نیست، زیرا از ۹ میلیون سفری که در سال انجام می‌شود تعداد سفرهای تفریحی معلوم نیست و بسیاری از سفرها در حوزه کسب‌وکار است.» وی گفت: «حذف ۳۰ میلیون نفر از دریافت‌کنندگان یارانه نقدی در لایحه بودجه سال ۹۷ کار خوبی است. امیدواریم این موضوع اجرایی شود.»

پاییز رو به اتمام است، رشد اقتصادی تابستان به دلیل عدم استقلال مرکز آمار اعلام نشد!

وحید شقاقی‌شهری، اقتصاددان و عضو هیات‌علمی دانشگاه خوارزمی در گفت‌وگو با «نود اقتصادی» بیان داشت: «در برنامه ششم مقرر شد مرجع آمار رسمی مرکز آمار باشد، سایر دستگاه‌های آماری مانند بانک مرکزی یا مرکز آمار همکاری خواهند داشت، اما مسئول ارائه این آمار مرکز آمار است.»

وی افزود: «آمار باید به‌روز و به‌هنگام باشد، اما متاسفانه در اقتصاد ایران برخی آمارها دیر اعلام می‌شود لذا اثر این تأخیر خودش را در اقتصاد نشان می‌دهد.» این استاد دانشگاه اضافه کرد: «نه در این دولت بلکه در دولت‌های گذشته شاهد بوده‌ایم که مراکز آماری تحت تاثیر نهادهای دولتی و دولت‌ها آمارهای خود را با وقف‌های زیادی اعلام کرده‌اند و همین موجب شده است اثرگذاری‌های این آمارها نیز کمتر شود.» شقاقی‌شهری تأکید کرد: «دیر اعلام شدن آمار از جمله اعلام نکردن رشد اقتصادی فصل تابستان نشان می‌دهد که مراکز آماری ما استقلال نسبی ندارند، بنابراین لازم است در مراکز نظارتی و نهادهای آماری یک استقلال نسبی داشته باشیم تا تابع دستور و سیاست‌های دولت نباشند.» این استاد دانشگاه گفت: «عدم استقلال نسبی در نهادهای نظارتی و آماری موجب می‌شود ملاحظات مدنظر قرار بگیرد، به‌طور مثال در حوزه بانک مرکزی شاهد بودیم که عدم استقلال این بانک چه تبعاتی را برای اقتصاد به وجود آورد و موجب شد دولت نگاه خاصی به حوزه پولی داشته باشد و فعالیت‌های بانک مرکزی را تحت الشعاع قرار دهد، در حوزه نهادهای آماری نیز دارد همین اتفاق می‌افتد.» وی تأکید کرد: «شاهد بوده‌ایم که دولت‌ها آن بخشی از آمار را برجسته کرده‌اند که به نفع‌شان بوده است، به‌طور مثال در دولت یازدهم بیش از هر چیز سراغ آمار رشد اقتصادی ۱۲/۳ رفتند، در حالی که روی اجزای این آمار تأکید کمتری شد و شفاف‌سازی کمتری صورت گرفت، اگر اجزای این آمار را مرور کنیم، خواهیم دید که سهم غالب، سهم ارزش افزوده بخش نفت بوده است.» شقاقی‌شهری گفت: «به حرات می‌توان گفت هر جایی که آمار به نفع دولت است روی آن تأکید شده اما در مواردی که به ضرر دولت است یا این آمار اعلام نشده یا از آن سریع عبور می‌کنند.» وی خاطرنشان کرد: «الان در اواسط آذر هستیم اما هنوز آمار سه ماهه دوم سال ۹۶ اعلام نشده است، آمار رشد اقتصادی سه ماه اول که اعلام شد، هر چند رشد را بالا نشان داد اما نندهای بسیار زیادی بر آن وارد شد؛ یکی از این نقدها این بود که سهم این رشد برای بخش خدمات و مربوط به اوراق بدهی بوده است که دولت منتشر کرد.»

این استاد دانشگاه اظهار داشت: «سودآوری اوراق بدهی بالا بود و همین منجر شد بخش خدمات رشد بالایی را نشان داد و در مجموع رشد اقتصادی سه ماه اول سال نیز بالا نشان داده شد، اما در سه ماه دوم سال این اتفاق صورت گرفته است.»

شقاقی‌شهری در پایان خاطرنشان کرد: «باید منتظر بود تا رشد اقتصادی تابستان اعلام شود، هر چند تاکنون نیز دیر شده است، باید زمان‌بندی‌ها مورد توجه بیشتری قرار بگیرد تا ارزیابی منظمی هم از آنها صورت بگیرد.»

تکلیف بنزین در مجلس مشخص می‌شود

محمد کردبچه، مشاور رئیس سازمان برنامه و بودجه گفت: «هنوز مشخص نیست که بنزین گران خواهد شد یا نه؟ در تبصره ۱۸ لایحه بودجه ۱۳۹۷ که در جهت ایجاد اشتغال و رفع مشکل بیکاری است، اعدادی آورده شده که تنها نظرات دولت است. مانند تبصره ۱۴ این لایحه که مبحث مرتبط با یارانه‌هاست. اگر مجلس در این تبصره‌ها تغییراتی ایجاد کند، آن‌گاه دولت باید از سازبوهایی خود برای افزایش درآمدها یا کاهش هزینه‌هایش استفاده کند.» وی افزود: «هر تغییری که در لایحه بودجه صورت گیرد، اعداد و ارقام بودجه را عوض می‌کند و افزایش قیمت حامل‌های انرژی و بنزین نیز در این رابطه تغییر خواهند کرد. از نظر من زمانی می‌توان به شکل دقیق از افزایش و میزان تغییر قیمت بنزین صحبت کرد که نظر نهایی مجلس آماده شود. مهم‌ترین بخش این بررسی‌ها نیز تبصره‌های ۱۸ و ۱۴ هستند که می‌تواند ادامه کلی مسیر اقتصاد برای سال آینده را مشخص کند.» کردبچه اظهار داد: «نمایندگان مجلس از یکشنبه در حال واکنش نشان دادن به بودجه هستند و این اتفاقی است که هر سال می‌افتد. در نتیجه دولت تلاش کرد تا لایحه‌ای را آماده کند که انعطاف داشته باشد و بتواند با نظرات مختلف دیگر نیز هماهنگ شود، به همین دلیل اکنون نمی‌توان از تغییرات احتمالی سخن چندان گفت.» وی ادامه داد: «صحبت‌های آقای نوبخت نیز باید این‌گونه بررسی شوند که ایشان پیش‌بینی اقتصادی خود از رشد اقتصادی و نرخ تورم را در شرایطی اعلام کردند که قیمت حامل‌های انرژی تغییر نکند. افزایش قیمت‌ها در این بخش تبعات اقتصادی خاصی دارد و به همین دلیل نمی‌توان شتاب‌زده عمل کرد، چرا که اگر قیمت حامل‌های انرژی افزایش یابد، اثر افزایشی بر تورم و تاثیر کاهشی بر رشد اقتصادی خواهد داشت. درنتیجه هنوز چیزی مشخص نیست و باید منتظر ماند.»

گزارش